

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1ο Κριτήριο για ολιγόλεπτη εξέταση (15')

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 3-4)

A. Μετάφραση

«ἐκ δέ τοῦ ταῦθ' ... ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας»

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 6

B. Ασκήσεις

1. «ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας»: Για ποιους και πώς θα γίνουν «σύμβολον» οι Αθηναίοι, κατά το Δημοσθένη; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 6

2. Ποια είναι η θέση των §§ 3-4 στη δομή του λόγου και ποια επιχειρηματολογία αναπτύσσεται σ' αυτές;

.....
.....
.....

Μονάδες 8

2ο Κριτήριο για ολιγόλεπτη εξέταση (15')

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 19-20)

A. Μετάφραση

«τούς μὲν οὖν ἄλλους ... τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων» (§ 20)

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 6

B. Ασκήσεις

1. Ποιο επιχείρημα προβάλλει ο Δημοσθένης στην § 19 και πώς το κρίνετε εσείς;

.....
.....
.....

Μονάδες 6

2. «κοινούς ἐχθρούς» (§ 20): Σε ποιους αναφέρεται εδώ ο Δημοσθένης, με ποιους τους αντιπαραβάλλει στο κείμενο και ποια θεωρεί ότι είναι η σχέση τους με τη δημοκρατία;

.....
.....
.....

Μονάδες 8

1ο Κριτήριο για ωριαία εξέταση

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 17-18)

A. Μετάφραση

«ὥστ' ἔγωγ' ... φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω»

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Ασκήσεις

1. *«μᾶλλον ἠγείσθαι συμφέρειν ... φίλους εἶναι»*: Ποια άποψη εκφράζει ο Δημοσθένης και πώς την αιτιολογεί; Πόσο πειστική βρίσκετε εσείς την άποψη του; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 15

2. Ποια είναι η στάση του Δημοσθένη απέναντι: α) στο δημοκρατικό πολίτευμα, αφενός και β) στο ολιγαρχικό πολίτευμα, αφετέρου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 15

3. Ποια είναι η θέση του Δημοσθένη στο κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο της εποχής του και πώς φαίνεται αυτή μέσα από το κείμενο των §§ 17-18;

.....
.....
.....

Μονάδες 10

4. «ἡγοῦμαι»: Να γράψετε τέσσερα παράγωγα ή ετυμολογικώς συγγενή ουσιαστικά ή επίθετα (απλά ή σύνθετα) του ρήματος και να σχηματίσετε μια φράση ή πρόταση για το καθένα στην οποία θα φαίνεται η σημασία του.

.....
.....
.....

Μονάδες 10

Το άριστα 60, όπως προβλέπεται για διδαγμένο κείμενο

2ο Κριτήριο για ωριαία εξέταση

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 22-23)

A. Μετάφραση

«καί μὴν οἱ μὲν ... ἄλλως κεκράτηκεν»

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Ασκήσεις

1. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους ο Δημοσθένης αναφέρεται στους Αργείους; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 15

2. «ὕμεις δ' ὄντες Ἀθηναῖοι ... φοβήσεσθε;» (§ 23): α) Σε ποια γυναίκα και για ποιους λόγους αναφέρεται ο Δημοσθένης; β) Ποια είναι η λειτουργικότητα της συγκεκριμένης ερώτησης μέσα στο κείμενο;

.....
.....
.....

Μονάδες 10

3. Οι λόγοι του Δημοσθένη είναι μια πολύτιμη πηγή ιστορικών και κοινωνικών πληροφοριών για τη ζωή και την πολιτική του 4^{ου} π.Χ. αιώνα. Ποιες πληροφορίες ιστορικής, πολιτικής και κοινωνικής σημασίας αντλούμε από το περιεχόμενο των §§ 22-23;

.....
.....
.....

Μονάδες 15

4. α) «ἀτυχέω-ῶ»: Να βρείτε (στη νέα ελληνική) τέσσερις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις του ρήματος και να γράψετε μια φράση ή πρόταση για καθεμιά από αυτές. β) «ἀρχή»: Να γράψετε μια φράση ή πρόταση στη νέα ελληνική στην οποία η λέξη «αρχή» θα έχει την ίδια ή παρόμοια σημασία με αυτήν που έχει στην αρχαία ελληνική στο συγκεκριμένο κείμενο (§ 23).

.....
.....
.....

Μονάδες 10

1ο Κριτήριο για ωριαία εξέταση

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 17-18)

A. Μετάφραση

ὥστ' ἔγωγ' ... φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10 (2)

B. Ερωτήσεις

1. *μᾶλλον ἠγεῖσθαι συμφέρειν ... φίλους εἶναι*: Ποια άποψη εκφράζει ο Δημοσθένης και πώς την αιτιολογεί; Πόσο πειστική βρίσκετε εσείς την άποψη του; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 15 (3)

2. Ποια είναι η στάση του Δημοσθένη απέναντι: α) στο δημοκρατικό πολίτευμα, αφενός και β) στο ολιγαρχικό πολίτευμα, αφετέρου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 15 (3)

3. Ποια είναι η θέση του Δημοσθένη στο κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο της εποχής του και πώς φαίνεται αυτή μέσα από το κείμενο των §§ 17-18;

.....
.....
.....

Μονάδες 10 (2)

4. *ήγοῦμαι*: Να γράψετε τέσσερα παράγωγα ή ετυμολογικώς συγγενή ουσιαστικά ή επίθετα (απλά ή σύνθετα) του ρήματος και να σχηματίσετε μια φράση ή πρόταση για το καθένα στην οποία θα φαίνεται η σημασία του.

.....
.....
.....

Μονάδες 10 (2)

Το άριστα 60, όπως προβλέπεται για διδαγμένο κείμενο

Ο Άρειος Πάγος σε φωτογραφία του 1860

2ο Κριτήριο για ωριαία εξέταση

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 22-23)

A. Μετάφραση

καὶ μὴν οἱ μὲν ... ἄλλως κεκράτηκεν

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10 (2)

B. Ερωτήσεις

1. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους ο Δημοσθένης αναφέρεται στους Αργεῖους; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 15 (3)

2. *ὕμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι ... φοβήσεσθε;* (§ 23): α) Σε ποια γυναίκα και για ποιους λόγους αναφέρεται ο Δημοσθένης; β) Ποια είναι η λειτουργικότητα της συγκεκριμένης ερώτησης μέσα στο κείμενο;

.....
.....
.....

Μονάδες 10 (2)

3. Οι λόγοι του Δημοσθένη είναι μια πολύτιμη πηγή ιστορικών και κοινωνικών πληροφοριών για τη ζωή και την πολιτική του 4^{ου} π.Χ. αιώνα. Ποιες πληροφορίες ιστορικής, πολιτικής και κοινωνικής σημασίας αντλούμε από το περιεχόμενο των §§ 22-23;

.....
.....
.....

Μονάδες 15 (3)

4. α) *ἀτυχέω-ῶ*: Να βρείτε (στη νέα ελληνική) τέσσερις ετυμολογικώς συγγενείς λέξεις του ρήματος και να γράψετε μια φράση ή πρόταση για καθεμιά από αυτές. β) *ἀρχή*: Να γράψετε μια φράση ή πρόταση στη νέα ελληνική στην οποία η λέξη «αρχή» θα έχει την ίδια ή παρόμοια σημασία με αυτήν που έχει στην αρχαία ελληνική στο συγκεκριμένο κείμενο (§ 23).

.....
.....
.....

Μονάδες 10 (2)

Αθήνα, Τμήμα Αρχαίας Αγοράς

2ο Κριτήριο για ολιγόλεπτη εξέταση (15΄)

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 19-20)

A. Μετάφραση

τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ... τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων (§ 20)

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 30 (6)

B. Ερωτήσεις

1. Ποιο επιχείρημα προβάλλει ο Δημοσθένης στην § 19 και πώς το κρίνετε εσείς;

.....
.....
.....

Μονάδες 30 (6)

2. *κοινούς ἐχθροὺς (§ 20)*: Σε ποιους αναφέρεται ο Δημοσθένης, με ποιους τους αντιπαραβάλλει στο κείμενο και ποια θεωρεί ότι είναι η σχέση τους με τη δημοκρατία;

.....
.....
.....

Μονάδες 40 (8)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1ο Κριτήριο για ολιγόλεπτη εξέταση (15')

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (μάθημα κατεύθυνσης)

Τάξη: ..... Ημερομηνία: .....

Κείμενο (δίνεται το κείμενο των §§ 3-4)

A. Μετάφραση

ἐκ δὲ τοῦ ταῦθ' ... ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας

Να μεταφράσετε το απόσπασμα.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 30 (6)

B. Ερωτήσεις

1. ποιείσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας: Για ποιους και πώς θα γίνουν «σύμβολον» οι Αθηναίοι, κατά τον Δημοσθένη; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 30 (6)

2. Ποια είναι η θέση των §§ 3-4 στη δομή του λόγου και ποια επιχειρηματολογία αναπτύσσεται σ' αυτές;

.....
.....
.....

Μονάδες 40 (8)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Ποια είναι η στάση του Δημοσθένη: α) ως προς το δημοκρατικό πολίτευμα και β) ως προς το ολιγαρχικό πολίτευμα. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με χαρακτηριστικά αποσπάσματα του κειμένου και να τα σχολιάσετε.
2. Να εντοπίσετε σημεία στο κείμενο, όπου ο Δημοσθένης προβάλλει την άποψη ότι η εξωτερική πολιτική πρέπει να ασκείται με πολιτικό ρεαλισμό και με βάση το γενικότερο συμφέρον των πολιτών και όχι με βάση συναισθηματικές προσεγγίσεις.
3. Σε ποια σημεία του κειμένου υποστηρίζει ή υπονοεί ο Δημοσθένης ότι ο πραγματικός κίνδυνος για τους Αθηναίους δεν προέρχεται από τους Πέρσες ή την Αρτεμισία, αλλά από το Φίλιππο;
4. Ποιες συμβουλές απευθύνει ο Δημοσθένης προς τους Αθηναίους στο λόγο του; Να τις διατυπώσετε συνοπτικά.
5. Τα μέρη του ρητορικού λόγου είναι: το προοίμιο, η πρόθεση, η πίστη και ο επίλογος. Να προσδιορίσετε τις παραγράφους που αντιστοιχούν σε καθένα από αυτά τα τμήματα του λόγου και να αιτιολογήσετε τη δομή του συγκεκριμένου λόγου συνδυάζοντας την αιτιολόγησή σας με περιληπτική παρουσίαση του περιεχομένου κάθε τμήματος.
6. Να εντοπίσετε τα γνωμικά του κειμένου και να τα γράψετε σε ελεύθερη απόδοση.
7. Ποιο είναι το ύφος του Δημοσθένη στο λόγο του; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
8. Η «ηθοποιία» του Δημοσθένη στο λόγο του πόσο αποτελεσματική είναι; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας χρησιμοποιώντας παραδείγματα από το κείμενο.

ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Να προσδιορίσετε στο λόγο του Δημοσθένη απόψεις ή γνωμικά που παρουσιάζουν ομοιότητες με διδάγματα της χριστιανικής θρησκείας. Για το σκοπό αυτό να συμβουλευτείτε μεταξύ άλλων και τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου.
2. Να εντοπίσετε τα σημεία του λόγου «Υπέρ της Ροδίων ελευθερίας», στα οποία ο Δημοσθένης αναφέρεται στο δίκαιο και τη δικαιοσύνη και να κρίνετε τη θέση που υιοθετεί ο ρήτορας ως προς το περιεχόμενο των όρων αυτών.
3. Λέγεται ότι ο Δημοσθένης θαύμαζε τον Αθηναίο πολιτικό Καλλίστρατο¹. Αφού συγκεντρώσετε σχετικές πληροφορίες, να επισημάνετε αναλογίες ως προς την πολιτική δράση και το τέλος της ζωής των δύο ανδρών.
4. Κατά τη γνώμη σας, ο αγώνας του Δημοσθένη να κινητοποιήσει τους Αθηναίους στο ζήτημα της Ρόδου και εναντίον του Φιλίππου: α) ήταν ανεδαφικός και δείχνει ότι ο ρήτορας δεν καταλάβαινε ότι μια νέα πραγματικότητα διαμορφωνόταν στην Ελλάδα ή β) είχε άλλο περιεχόμενο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας (βρίσκοντας και σχετικές πληροφορίες από σχολικά και άλλα βιβλία).

---

¹ Για πληροφορίες για το βίο και τη δράση του Καλλίστρατου μπορείτε να δείτε και το βιβλίο του Werner Jaeger, *Δημοσθένης*, Αθήνα ³1984, σσ. 61-69 κ.ά.